

to nikdy účel, všechny dřívější úřední výnosy, v nichž se nároky její neuznávaly a odpíraly, zvrátiti a nyní, když při svou ve správní cestě ztratila, naopak je uznati, neboť to by odporovalo všemu rozumnému úřednímu postupu. Konečně žádný úřad nebyl oprávněn, žalobkyni převzítí, protože by byl porušil zákon, který převzetí dovoloval jen, kdyby byla slib věrnosti republice složila, což se nestalo, jak shora dolíčeno. Není ani třeba rozbíratí teprve otázku, zda by takové zřejmě protizákonné přijetí bylo platné, stačí poukázati k tomu, že žádnému úřadu nelze imputovati úmysl, jednati proti zákonu, a tedy ani ředitelství při vydávání hořejšího výnosu, z něhož žalobkyně převzetí (vstup do služební její smlouvy) se strany čsl. eráru dovozuje.

Čís. 7248.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Rozluka pro hluboký rozvrat manželství může býti povolena i tehdy, když nemá žádný manžel viny na rozvratu, zejména i když žalovaný manžel jest úplně bez viny, jen když se neukáže, že žalobce má vinu právě převážnou. Otázku, zda tu jde o převážnou vinu žalobcovu na rozvratu, musí si soud zodpověděti dříve, než přikročí k rozhodnutí o rozluce. Na rozvratu mohou býti vinny (spoluvinny) také poměry nebo třetí osoby. Z návrhu žalobního, by manželství bylo rozlučeno z výhradné viny žalovaného manžela, nelze dovozovati zamítnutí žaloby, když se žalovanému neprokázala žádná vina.

(Rozh. ze dne 16. srpna 1927, Rv I 2036/26.)

Žalobu manžela proti manželce o rozluku manželství z viny žalované pro hluboký rozvrat manželství o b a n i ž š í s o u d y zamítly. N e j v y š š í s o u d uznal právem, že se manželství stran rozlučuje, a vyslovil, že na rozluce není vinna žádná strana.

D ů v o d y:

Podle § 13 písm. h) zák. rozl. lze žádati o rozluku pro rozvrat manželství, ale nelze rozluku vysloviti k žalobě manžela, jenž je rozvratem převážně vinen. Z toho vidno, že zde v této míře otázka viny náleží k důvodu rozlukovému, a to tak, že důvod rozluky jest tu jen tenkrát, když žalobce na rozvratu není vinen převážně. Nejde tu tedy o otázku viny ve smyslu § 11 říz. ve věcech manž., podle kterého soud, vysloví-li rozluku, musí také uznati, zda ta nebo ona strana je na rozluce vinna či obě, nebo žádná, neboť tu otázka viny nastává teprv po rozhodnutí, že rozluka místo má, kdežto otázka viny ve smyslu § 13 písm. h) rozl. zák. předchází rozhodnutí o rozluce, ježto důvod rozluky a tedy výrok o rozluce od ní závisí a soud musí si tudíž otázku převážné viny na rozvratu, zda tu jest či není, zodpověděti dřív, než přikročí k rozhodnutí o roz-

luce. Otázkou tedy, zda žalobce sám uplatňovaný rozvrat zavinil, a to převážně, byly by se měly nižší stolice především zabývatí a rozluku povolit, kdyby byly rozvrat shledaly a našly, že jím není žalobce převážně vinen. Vycházejí sice z předpokladu, že tu rozvrat je, ale otázkou viny žalobcovy se vůbec nezabývají, nýbrž naopak obírají se jen otázkou viny žalované manželky a zamítají žalobu proto, že na ní neshledaly viny. Ale to není důvodem k zamítnutí žaloby, ježto rozluka může býti povolena, i když žádná strana nemá viny na rozvratu, tedy zejména i když žalovaná jest úplně bez viny, jen když se neukáže, že žalobce má vinu převážnou. Na rozvratu mohou býti vinny také poměry neb osoby třetí, buď výlučně nebo společně s jednou nebo oběma stranami a tu pak dlužno i tuto spoluvinu poměrů neb osob třetích s vinou stran odvažovati a porovnávatí, by se seznalo, zda vina žalobcova, je-li jaká vůbec, je převážná či jen méně vážná. Ale nižší stolice utkvěly jen na otázce viny žalované strany. Ač neříkají proč, jest jasno, že to může býti jen z některého z těchto dvou důvodů: buď mají za to, že rozluka nutně vinu předpokládá, a že tedy, když žalovanou vina nestihá a žalovaná se své strany rozluku nenavrhuje, a to ani, kdyby žalobce na důvodu rozluky (který ona vůbec popírá) výlučně vinen byl, nemůže rozluka vůbec býti vyslovena. Avšak nejen § 11 říz. ve věcech manž., jenž počítá s případem, že žádná strana vinna není, nýbrž nyní i sám § 13 zák. rozl., jehož některé důvody rozluky, tak mimo duševní chorobu písm. g) zejména i rozvrat písm. h) i bez vší viny stran, ba vůbec bez něčí viny nastati mohou, to jasně vyvrací. Anebo mají nižší stolice za to, že, když žaloba zní, by manželství rozloučeno bylo z výhradné viny žalované, a žalované se vina nedokázala, nemůže se žalobě vyhověti. Ale toho smyslu, že by žalobce rozluce nechtěl, kdyby nemohla býti vyslovena z výhradné viny žalované manželky, návrh žalobkyně nemá. To by musilo býti výslovně řečeno, tak jako žalovaná výslovně prohlásila, že rozluku nenavrhuje, i kdyby prokázána byla vina žalobcova a to výhradná. Žalobce prostě do prosby o rozluku pojal i návrh na vyslovení viny, ač toho podle zákona třeba není, nýbrž stačí návrh na rozluku a věci soudu je, by se v každém případě i o vině vyslovil. Stranám stačí, když ve sporu stanovisko k otázce viny zaujmou, ať už se to stane v návrhu nebo jakkoli jinak. Žalobce ostatně na tom, by vyslovena byla, jak navrhuje, výhradná vina žalované, žádného právního zájmu nemá, protože výsledek v příčině odškodného za výživné podle § 1266 obč. zák. bude stejný, i když nebude její vina vyslovena, jen když také nebude vyslovena vina jeho, neboť odškodné to může jen nevinný na vinném požadovati. Není tedy příčiny omezovati dosah žalobní prosby v uvedeném smyslu. Podle zákona rozluka musí býti vyslovena, pak-li se rozvrat prokáže a neprokáže se převážná vina žalobcova (§ 13 písm. h) rozl. zák. a § 10 říz. ve věcech manž.). Ale dle stavu věci nelze vůbec shledatí vinu ani na straně žalobcově. Věc má se v podstatě tak, že se strany dne 15. května 1918, za světové války, když byl žalobce na vojně, vzaly, že žalobce byl a je československým státním příslušníkem, že se sňatkem stala i žalovaná československou příslušnicí, že

žalovaná již v době sňatku byla a stále jest úřednicí vrchního zemského soudu ve Štýrském Hradci, že žalobce po převratu měl místa v Čsl. republice (ale ne zrovna skvěle placená), žalovaná chtěla však z důvodů existenčních, zejména prý i k vůli děcku, podržeti své místo rakouské úřednice, on ale zase do Rakouska nechtěl, ona chtěla, by optoval pro občanství rakouské, on však občanství československého vzdáti se nechtěl, a tak na konec ona, jak sama doznává, učinila mu návrh, by se dali rozvést, by samostatně mohla pro Rakousko optovat a své místo podržeti, až by on byl s to, jak ona praví, ji i dítě vydržovati, on souhlasil a okresní soud ve Vídni usnesením ze dne 27. června 1921 povolil jim dobrovolný rozvod a od té doby on žije i nadále sám v Československu a ona v Rakousku. To je podstatně vše, odbarví-li se to ode všech osobních výtek, jimiž každá ze stran tento skutkový stav snaží se podložití vinou odpůrcovou. Zde jde již jen o otázku viny žalobcovy, a tu žalovaná sama nemůže udati nic věcného, co by žalobce vinným činilo. Praví sice, popírajíc svou vinu žalobcem jí připisovanou, že »naopak žalobce všecko nasazoval, by manželské společenství zamezil«, ale neudává, co špatného v té příčině učinil, a z jejího vylíčení věci nic takového nevyplývá. Miní ovšem, že žalobce chce dosáhnouti rozluky jen proto, by se vymkl vyživovací povinnosti k ní a dítěti, ale v tom je, co se týče dítěte, na omylu, neboť té povinnosti neunikne, a co se týče jí samé, ona ani nyní ještě neprohlásila, že chce své povinnosti manželky učiniti zadost a za manželem do Čech jíti; přece pořád je jí milejší býti ve Štýrském Hradci rakouskou úřednicí, než žalovanému družkou života v Čechách, o čemž ještě níže. Že to, co jí na výživné platí, je málo, a že jí při rozvodu dal jen 5000 Kč, sem nepatří, neboť to s otázkou viny nemá co činiti. Žalovaný má právo žádati, by i s dítětem byla u něho, to jest její povinností podle § 92 obč. zák. a, kdyby jí splnila, byla by mu výživa její a dítěte ovšem značně ulehčena. Jestliže žalovaná tuto povinnost neplní a raději žije na vlastní vrub, dala by se skutečně spíše na její straně tvrditi vina, ale ani nejvyšší soud vzhledem k stavu věci, že jí jde o samostatnou existenci a setrvání ve vlasti, že tedy má k tomu důvody o sobě zcela morální, nechce jí to za vinu přičítati, ale jisto je, že tím méně může se přičítati na ztroskotání manželského společenství nějaká vina manželu, neboť není povinen, by vlast svou opouštěl a za ní do Rakouska se odstěhoval, naopak ona musila s povinností následovati muže počítati již tehdy, když si ho brala, pokud se týče ještě před sňatkem v intimní styky, vedoucí pak nutně ke sňatku, měly-li býti čestně zakončeny, s ním vešla. Že však to je rozvrat, je na bíledni. Manželství není k tomu, by manželé žili od sebe, každý v jiné cizině, a, jsou-li poměry takové, že nelze toho docíliti, by žili spolu, je manželství zničeno, účel jeho naprosto zmařen, což právě je rozvratem, což znamená, že manželství bylo odňato vše, co je manželstvím činí. Je tu tedy rozvrat beze vší viny žalobcovy, a musí mu tedy rozluka býti povolena, neboť žalovaná, když za ním a k němu jíti nechce, nemá práva, by mu v jeho možném jiném životním štěstí překážela, a bylo proto tak uznati, jak se stalo.